

GLASBA.

Emil Hochreiter: **Kriegslieder 1914—1915.** Für eine mittlere Singstimme mit Klavierbegleitung. — (**Bojne pesmi 1914—1915.** Za srednji glas s klavirjem.) Op. 39—41. — Založil Otto Maas, VI., Mariahilferstraße 91. — Cena 3 K. — V prid »Pomožnemu fondu za vdove in sirote celokupne armade«, Dunaj, I., Schwarzenbergplatz 1.

Silni bojni grom, ki pretresa letos skoro cel svet, je zdramil tudi skladatelje k novemu delu: skladanju bojnih pesmi in raznih drugih bojnemu miljeju primernih skladb. Emil Hochreiterjeve »Kriegslieder« so izšle kot prva večja zbirka vojnih pesmi. V zbirki je osemnajst pesmi za en glas in klavir in obsegajo tri skladateljeve opuse: 39, 40 in 41. Pesmi prvih dveh opusov se gibljejo bolj v ljudskem tonu in so primerne za šolo in dom; pesmi op. 41. pa so izvečine bolj umetno zložene in so namenjene zlasti za koncertno dvorano. Večino pesmi je g. skladatelj, c. kr. okrajni komisar na Dunaju — rodom Slovenec — priredil tudi za zbor a capella in se dobe tako aranžirane pesmi v posebni izdaji pri gori omenjenem založniku. V spremljevalnem partu je gosp. skladatelj poskrbel poleg bogatejšega glasbenega stavka tudi za lažje, bolj preprosto spremljevanje.

Te bojne pesmi, ki naj bodo tudi slovenskemu glasboljubivemu občinstvu najtopleje priporočene, so se gosp. Hochreiterju izredno posrečile. Vsaka skladba, bodisi kot krepak klic v boj, bodisi kot prisega zvestobe bojnih zaveznikov, bodisi kot molitev za zmago,

bodisi kot tak ali drugačen refleks bojnega življenja in vrvenja, vsaka skladba je v resnici krasota. Čvrsta, samostojna melodika, kar moč zanimive, dostikrat skoro preveč razkošne harmonije, okusno se menjajoči ritmi itd. zaslužijo našo vsestransko pozornost in polno priznanje. Ni mi treba še posebej omenjati, da so skladbe globoko občutene in se najtesneje oklepajo besedil. Poleg tega še naravnost sijajna oprema cele zbirke, okrašene z nekaterimi finimi slikami.

Ena pesem, ki pravzaprav pripada tudi tej zbirki: »Ein Weihnachtslied« (Božična pesem), op. 40. št. 6, je izšla v lepi opremi posebej. Stane 1 K. — To odlično in za sedanje vojne čase res kar moč primerno glasbeno delo našega rojaka Hochreiterja še enkrat najtopleje priporočam. Dobi se tudi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

M. Rožanc: **Dva intermezzo za en glas in klavir.** Cena 1 K. Čisti dohodek je namenjen v podporo družinam vojaških vpoklicancev. Založil skladatelj. 1914. — Dva lepa samospeva z zdravo neprisiljeno kantileno in okusnim, primernim in ne posebno težkim spremljanjem. Prva »Mlade vijole na tratah dehtijo« je prijazno blagega značaja, v obliki enostavna, druga »Padajte, padajte tihe rose«, pisana z iskreno srčno boleštvijo, je vsekakor bolj zanimiva po obliki kot vsebini. V predzadnjem taktu 2. sistema treba vpisati pri zadnji skladbi v spremljevanju zopet violinski ključ. Skladbi priporočam.

Stanko Premrl.

TO IN ONO.

† Ivan pl. Zajc.

Dne 15. decembra 1914. je zatisnil oči starosta hrvatskih skladateljev Ivan pl. Zajc. Rojen je bil 13. avgusta 1834. na Reki. Njegov oče, Čeh po rodu, je bil mestni kapelnik in je mlademu Ivanu podal prvi glasbeni pouk. Višji glasbeni pouk je dobil na konservatoriju v Milanu; odondod se je vrnil v svoje rojstno mesto Reko, kjer je dalje časa deloval; kasneje se je preselil v Zagreb, kjer je živel do svoje smrti.

O Zajcu se more brez pretiravanja reči, da je bil najplodovitejši hrvatski skladatelj (opere, oratoriji, maše, zbori, samospevi) in — če je ta izraz mogoč — najbolj hrvatski skladatelj. Čeprav se je šolal pri tujih mojstrih, čeprav je bila njegova glasbena vzgoja vse drugo, le hrvatska ne, se je vendar kmalu otesel tujih vplivov in začel hoditi samostojna pota, in sicer s tako odločnostjo in tako samozavestnim ognjem, da je potegnil vso hrvatsko glasbo za seboj na svojo pot. Vplivu njegove močne, izredno markantne glasbene osebnosti se ni do danes med Hrvati nihče mogel odtegniti. Je pa tudi nemogoče, zakaj on je uporabil z globoko intuicijo vse to, kar ima hrvatska narodna glasba karakterističnega, samostojnega, dobrega. Najboljše je pri njem to, da se ni zakopal enostransko v »narodni ton« in v »narodne motive«, se jim podvrgel in usužnjil — to je

pri vsakem umetniku začetek naglega in malo častnega konca — ampak jim je mojstrsko gospodaril, sam jih je dvigal, širil in pripeljal do nepričakovane popolnosti. Vseposvoda se mu pozna, da je Hrvat, poln hrvatskega čutenja, toda ne njegov hlapec, ampak kralj njegov.

Če nam bo sreča mila, se ob drugi priliki podrobneje pomenimo o tej najmarkantnejši jugoslovanski glasbeni moči, zakaj če je umrl telesno, bo vendar njegovo delo po duhu — gotovo ne po obliki — še dolgo dajalo pravec hrvatski glasbi.

Dr. Fr. K.

Naše slike.

Druga številka Dom in Sveta prinaša slike in priloge, ki niso lepe, v popularnem zmislu te besede; večina njih ne izraža tistega, čemur išče sedanji človek izraza v umetnosti. Če sem se kljub temu odločil, da jih priobčim, je vzrok ta, ker sem spoznal, da z vsem govorjenjem o umetnosti ne pridemo niti za ped višje nad neplodno prerekanje, če ne začnemo stvari »od začetka«. Dobiti moramo počasi pregled o razvoju zahodne umetnosti in na tej podlagi bo šele nadaljnja umetnostna kultura mogoča. Mnogo koristnega za sedanjost in bodočnost se človek nauči iz del preteklosti, ki so mu na prvi pogled tuja in nezanimiva, zlasti pa si šele na njih poostri, izbistri pogled, da takoj zapazi